

UN REMARCABIL SAVANT LEGUMICULTOR MEMBRU CORESPONDENT AL AȘM PETRU PATRON LA 80 DE ANI

Născut la 13 iulie 1935 în comuna Chișcăreni, județul Bălți.
Specialist în agricultură. Domeniul de cercetare: legumicultura.
Doctor habilitat în științe agricole (1982), profesor universitar
(1984), membru corespondent al AȘM (1993).

A absolvit școala medie incompletă din satul natal, urmând apoi Colegiul Agricol din Cucuruzeni, jud. Orhei, și Facultatea de Horticultură a Institutului Agricol din Chișinău. În 1956 – 1964 activează ca agronom și conducător de gospodărie. Etapele următoare atestă ascensiunea lui Petru Patron: 1964 – 1967, doctorand la Catedra de legumicultură a Institutului Agricol; 1967 – 1973, lector și conferențiar la aceeași catedră; 1973 – 1977, șef de catedră; 1977 – 1986, director al Institutului Moldovenesc de Cercetări Științifice pentru Agricultură Irigată și Legumicultură, concomitent director general al AȘP „Dnestr” (mun. Tiraspol); 1986 – 1999, șef de catedră și concomitent (1989 – 1996) prorector pentru activitatea științifică la Universitatea Agrară de Stat din Moldova; 1999 – 2000 practică activități didactice și de cercetare în Franța; 2001 – 2005, academician coordonator adjunct al Secției de Științe Biologice, Chimie și Agricole a AȘM. Din 2009 și până în prezent este consultant în legumicultură la Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare.

Activitatea științifică, pedagogică și organizatorică a membrului corespondent al AȘM, profesorului universitar, doctorului habilitat Petru Patron este dedicată studierii în profunzime a plantelor legumicole sub diferite aspecte. Pe parcursul mai multor ani efectuează experiențe polifactoriale de lungă durată în condiții de câmp, în vizorul său aflându-se principalele culturi legumicole. În baza rezultatelor obținute, au fost formulate noi legități în acțiunea factorilor de mediu și celor dirijați în procesul de productivitate a plantelor,

identificându-se astfel punctele de interferență dintre condițiile la care plantele pot atinge un nivel maxim de productivitate. Petru Patron studiază factorii de productivitate în zona subterană și aeriană de dezvoltare a plantelor, stabilind că în condiții de câmp există o interdependență și interacțiune strânsă între factorii de creștere din mediul înconjurător.

Prin multiple experiențe de-a lungul anilor, Petru Patron a dovedit că irigarea influențează nu doar regimul de umiditate, dar și cel de nutriție, temperatură, schimbul de gaze etc.; îngrășămintele, îndeosebi îngrășămintele organice, influențează indirect asupra umidității, conținutului de bioxid de carbon în zona de dezvoltare a plantelor; densitatea plantelor influențează asupra regimului de lumină, nutriție, umiditate etc.

Este bine cunoscut faptul că productivitatea plantelor depinde înainte de toate de randamentul fotosintetic. Astfel, Petru Patron studiază intensitatea și productivitatea fotosintezei în condiții de câmp, suprafața aparatului foliar, repartizarea pe verticală a foliajului, captarea energiei solare sub influența mai multor factori la principalele specii legumicole. El a stabilit pentru diferite specii și tipuri de soiuri structura optimă a suprafeței foliare în plantație, regimurile de nutriție și de irigare care asigură o productivitate maximă. A calculat coeficientul teoretic de utilizare a energiei solare de către plantele legumicole și recoltele teoretice posibile de legume în condițiile Republicii Moldova.

Savantul a dovedit că o mare importanță la formarea recoltei are modul în care produsele de fotosinteză

sunt distribuite în diversele organe ale plantei. Biomasă la speciile legumicole, cu excepția celor cultivate pentru verdețuri, nu formează în totalitate produsul valoros economic. Pe lângă fructe, rădăcini îngroșate, bulbi, tuberculi, boabe, căpățâni etc. se obțin vrejuri, frunze, rădăcini care au o valoare economică secundară. Din punct de vedere economic, este foarte important ca raportul dintre cele două componente să fie în favoarea produsului valoros pentru care se cultivă aceste plante. Cercetătorul Petru Patron stabilește legitățile schimbării acestui raport și propune procedee agrotehnice ce permit majorarea produsului valoros economic în structura plantei. S-a constatat, că structura fitomasei reprezintă, de asemenea, trăsături cu caracter ereditar și reducerea masei vegetale, care nu reprezintă produsul valoros economic, prin metode de ameliorare contribuie la sporirea recoltei plantelor legumicole cultivate pentru fructe, boabe, bulbi, tuberculi, rădăcini îngroșate. În baza studierii minuțioase a indicilor productivității savantul a elaborat formula structurală a roadei pentru diferite specii legumicole care este utilizată la programarea recoltei.

O activitatea științifică de cea mai mare amploare Petru Patron a desfășurat în calitate de director al Institutului Moldovenesc de Cercetări pentru Agricultură Irigată și Legumicultură, pe care l-a condus cu demnitate și competență timp de un deceniu.

Odată cu preocupările de ordin administrativ și organizatoric, a acordat o atenție sporită pentru munca de cercetare științifică în scopul stabilirii interdependenței dintre factorii primordiali ai recoltei, studiind problema sol-îngrășăminte-irigare cu participarea discipolilor săi Vasile Botnari, T. Sandu, V. Roșca, N. Grădinar, V. Ponomareov, S. Vaisman, P. Iliev, G. Emeț, O. Bacri, V. Abacumov, I. Bozbei, M. Colesnic. În urma cercetărilor complexe s-a determinat că normele de fertilizare necesită a fi aplicate nu doar în funcție de specie, dar și de soi, fiind evidențiate modele de genotipuri care utilizează mai rațional elementele nutritive și apa de irigare la formarea recoltei.

Împreună cu colaboratorii institutului a elaborat și implementat tehnologii avansate de producere industrială a legumelor care asigură recolte sporite cu calități superioare. Aceste tehnologii au fost descrise în monografiile sale *Комплексное действие агроприемов в овощеводстве* (Acțiunea complexă a practicilor agricole în legumicultură), 1980; *Интенсивное овощеводство Молдавии* (Legumicultura intensivă a Moldovei), 1985 și *Legumicultura intensivă* (1989).

Membrul corespondent al AȘM Petru Patron se află într-o continuă căutare a modalităților de perfecționare a tehnologiilor de producere a legumelor. Astfel, în monografia *Cultura legumelor* (2000), pornind de la situația de criză care s-a creat în ultimii ani în agricul-

tura republicii, sunt indicate măsurile de reducere a energiei și apei la irigare, a produselor de uz fitosanitar prin aplicarea sistemului integral de protecție a plantelor și utilizarea pe larg a îngrășămintelor organice.

Petru Patron și-a adus contribuția inclusiv la asigurarea științifică a proceselor de producere a semințelor de legume și cartof. El a elaborat și propus metoda de producere a plantelor mamă de morcov, ceapă, varză prin iernarea acestora direct în câmp, procedeu care asigură obținerea unor recolte înalte de semințe la un preț de cost redus. În monografia *Producerea semințelor de legume* (2000) distinsul savant descrie amănunțit măsurile de menținere a caracterelor și însușirilor biologice inițiale ale soiurilor în cadrul procesului de producere a semințelor, expune recomandări privind amplasarea în asolament, pregătirea terenului, înființarea și întreținerea culturilor, amplificarea lucrărilor speciale, recoltarea și condiționarea semințelor.

Rezultatele investigațiilor pe parcursul a 46 de ani s-au materializat în peste 300 de lucrări științifice, dintre care 10 monografii. Ele au fost prezentate la numeroase conferințe, simpozioane republicane și internaționale în 14 țări: Franța, Italia, Rusia, India, România, Suedia, Olanda, Anglia, Bulgaria, Japonia ș.a. A organizat Simpozionul internațional cu tema „Calitatea legumelor” (Tiraspol, 1981).

Profesorul Petru Patron a îmbinat cu succes activitatea de cercetare științifică cu cea didactică. Timp de peste 30 de ani a avut prelegeri la specialitatea Legumicultura în cadrul Institutului Agricol (actualmente Universitatea Agrară de Stat din Moldova) și la Institutul de Perfecționare a specialiștilor din complexul agroindustrial al republicii. Posedând un bagaj vast de cunoștințe și darul de orator, prelegerile sale erau bogate în date și în viziuni personale originale, fiind recepționate cu interes de către studenți, urmărite cu atracție deosebită. Este autorul manualului *Legumicultura* pentru Facultatea de Horticultură și autorul numeroaselor indicații metodice pentru pregătirea practică a studenților.

Petru Patron a contribuit substanțial la pregătirea cadrelor științifice. Sub conducerea lui științifică 27 de cercetători și-au susținut tezele de doctor în știință, 6 dintre ei fiind originari din alte țări.

Pentru incontestabilele sale merite, este ales Membru de Onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură din România. În anul 1985 i s-a conferit titlul „Om Emerit”. Este decorat cu ordinele „Insigna de Onoare”, „Drapelul Roșu de Muncă”, „Ordinul Republicii”, Medalia AȘM „Dimitrie Cantemir”.

*Academician Boris GAINA
Doctor habilitat Vasile BOTNARI*